

На **третьому** рівні навчання аудіюванню найдоцільніше використовувати аудіозаписи передач, призначені конкретній галузі науки, з якої спеціалізується кожна окрема група студентів. БіБіСі пропонує цілу низку наукових програм, поданих у формі як монологічного, так і діалогічного мовлення. На цьому етапі студенти повинні оволодіти навиками усного спілкування іноземною мовою і тому тут найкраще давати завдання типу: а) виділення конкретної інформації; б) складення денотатної карти або плану повідомлення та стисла передача його змісту; в) висловлення власної думки або подання додаткової інформації з даної теми. Студенти повинні робити нотатки під час прослуховування, а після нього подати висновки, сформувані власну думку самостійно, або у відповідь на запитання типу: Why...? How...? In what way...?, What do you think...? Після виконання вправ даного типу можна організувати обговорення в невеликих групах або виконати ряд вправ на розвиток навичок говоріння і письма на базі прослуханого матеріалу.

Отже, комплекс вправ, розроблений для кожного рівня навчання аудіюванню не тільки допомагає вдосконалити вимову та поступово виробити навички, необхідні для спілкування іноземною мовою, він: 1) допомагає закріпити новий лексичний та граматичний матеріал; 2) розвиває швидкість реакції та сприйняття нової інформації; 3) виробляє вміння відділяти основну від другорядної інформації; 4) робити висновки; 5) висловлювати власну думку на визначену тематику; 6) підвищує загальнокультурний рівень та розширює світогляд студентів; 7) розвиває логічну пам'ять, концентрацію уваги та аналітичне мислення.

1. Sadow C., Sather E. Talk Radio. Addison-Wesley Publishing Company, 1987. 2. Are You Listening? Recorded selections from the English Teaching Forum For Listening Practice, US Information Agency. Washington, 1983.

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ ДО ВИВЧЕННЯ ГРАМАТИКИ

© Голтвян В.І., Хомин К.І., 2000
ДУ “Львівська політехніка”

Під час вивчення мови сама “мова” домислюється як предметна сутність чи певний обсяг інформації, яким володіють ті, хто навчає мови, та передають його тим, хто її вивчає. Довгий час беззаперечно вважалося, що у мовній освіті предмет вивчення полягає у оволодінні комплексом лексичних одиниць та граматичних правил, що ґрунтується на ознайомленні із загальними особливостями мови, яка вивчається. З даної точки зору передбачалося, що викладач був відповідальним за відбір, впорядкування навчального матеріалу та передачу його студентам, водночас, відповідальність студентів обмежувалась вимогами знати матеріал та практично його закріплювати, з тим, для того щоб вміти правильно перекладати та будувати граматично правильні речення.

Однак, з плином часу більшість фахівців прийшли висновку, що, навчаючи мови, необхідно зосередити увагу не на вивченні мови як матеріалу, що може бути інтелектуально опрацьований, але на вивченні того, як цей матеріал може бути використаний, тобто на вивчення “як розмовляти мовою”. Такий підхід зумовлює спрямованість навчального процесу на розвиток та вдосконалення різноманітних мовленнєвих навичок та вмінь на основі моделювання мови, що вивчається, створення аутентичних мовних ситуацій, забезпечених засобами мотивації та ін. Однак проблема вивчення граматики все ж залишається актуальною і для даного підходу. Хоча структура граматичних правил і являє собою обсяг інформації, що може передаватися і засвоюватися практичним відпрацюванням як фахівці, так і ті, хто вивчає мову, вважають, що вивчення та практичне засвоєння граматичних правил не мають належного ефективного впливу на здатність граматично правильно спілкуватися в аутентичних довільних мовних ситуаціях. Отже, для встановлення тіснішого зв'язку між вивченням граматики та вмінням граматично правильно використовувати мову як засіб спілкування, необхідно зосередитись на проблемі розуміння методів досягнення даної граматичної правильності чи точності.

Розглядаючи питання функціонування граматичних правил у процесах мовлення та розуміння мови, варто зазначити, що, маючи на меті висловлення думки, людина починає даний процес не з аналізу граматичних правил, за допомогою яких вона побудує висловлювання, а, швидше, із самої ідеї спілкування. Виразити зміст певного висловлювання означає “закодувати” його у граматичну та лінгвістичну форму і, навпаки, зрозуміти зміст висловленого означає “декодувати” його форму так, щоб виробити значення. Таким чином, для досягнення взаєморозуміння при комунікативному акті його учасники повинні вживити однакових правил “кодування”. Отже, щоб навчитися розуміти іноземну мову та розмовляти нею, потрібно навчитися, як здійснювати її “кодування” згідно з правилами, встановленими у мовному середовищі, для якого вона є рідною мовою. Правила “кодування” не розглядаються у підручниках для вивчення іноземної мови. Правила підручників описують зв'язок граматичних висловлювань в межах абстрактної системи, диктуючи кінцеву форму висловлювання, але вони не дають пояснення психолінгвістичних процесів, за якими той, хто говорить, будує своє висловлювання. Формулювання такого опису, мовних правил “обробки” (правил, згідно з якими зміст перетворюється, “переробляється” на форму і навпаки) є одним із завдань психолінгвістики.

В принципі, грамика в психолінгвістичному розумінні містить дані позначення зв'язку між змістом, який людина бажає висловити за допомогою мови та формами, прийнятими мовним середовищем для висловлення даного змісту. В такому випадку, тим, хто вивчає граматику, варто ознайомитись із мовними правилами “обробки” граматичної інформації, що, в свою чергу, полягають у аналізі:

- даних про зміст, що передається;
- дій по “кодуванню”;
- кінцевої лінгвістичної форми. (Моделі розуміння відображаються у зворотному порядку).

Існує думка, що види змісту, які можуть виражатися людиною, для всіх мов є універсальними (на відміну від ключових тематичних слів), але така ідея не враховує того, що у кожній окремій мові серед невизначеної кількості; складових змісту існують

різні поняття, які вимагають, в першу чергу, граматичної, аніж лексичної характеристики та вираження. Отож, щоб знати мову, потрібно вміти розрізняти ці поняття.

Надзвичайно важливим компонентом "обробки" мовної інформації є система "кодів", які визначають характеристику виділення змісту. Людські мови оперують невеликою кількістю таких "кодів":

- функціональні слова;
- шляхи зміни лексичної форми як префікси, суфікси, зміни голосних та ін.;
- послідовність слів;
- особливості наголосу та інтонації.

Але у різних мовах для передачі однакового змісту можуть використовуватися різні "кодові" комбінації. Наприклад, в одній мові місцезнаходження може передаватися за допомогою прийменника, а в іншій – за допомогою суфікса іменника. Традиційні ж граматичні пояснення настільки поверхнево розглядають це питання, що часто студенти не мають поняття про відмінність у видах змісту, що виражений закінченнями дієслів або іменникових виразів.

Отже, психолінгвістичний аспект розгляду проблеми "Що таке граматики і як вона відтворюється у розумовому процесі людини, яка вивчає мову", сприятиме усвідомленню того, як можна удосконалити та досягти кращих результатів у вивченні граматичних явищ. Пояснення та розуміння питання "Чому і як діє поведінка?" може стати корисним активізуючим чинником організації навчання та його ефективності.

1. *Celce-Murcia M. Teaching English as a Second or Foreign Language. Boston, 1991.*
2. *Cook V. Inside Language. J.W.Aroosmith Ltd. Bristol, 1997.*
3. *Underwood J. Linguistics, Computers and the Language Teachers: A Communicative Approach. Newbury House, 1984*
4. *Scovel T. Psycholinguistics. Oxford, 1994.*

ВІДЕО ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМУНІКАТИВНИХ НАМІРІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

© **Задорожний В.В., Весна М.П., Драпалюк Г.С., Фітьо Л.М., 2000**
ДУ "Львівська політехніка"

Комунікативна компетенція у володінні іноземною мовою є на сучасному етапі чи не найсуттєвішим складовим елементом. Це пов'язане із відкритістю українського суспільства та необхідністю розбудови Української держави. Зростання економічних, правових та культурних контактів із зарубіжними партнерами вимагає від контактера вміння використовувати набутий мовний "багаж" в акті комунікації так, щоб досягнути мети комунікування. При цьому багатьом доволі часто необхідно вживати незначний лексичний запас при обмеженому володінні граматиною.

Використання сучасних технологій навчання усуває страх перед непідготовленим актом комунікації, мовний бар'єр та робить використання обмежених мовнограматичних засобів чужої мови більш ефективним. Добрі результати спостерігаються при використанні відеотехніки у поєднанні з рольовими іграми. Ми рекомендуємо,